SAMARBEJDE MED AARHUS UNIVERSITET

– broen mellem forskning og erhvervsliv

AARHUS UNIVERSITET

1. INTRODUKTION

Aarhus Universitet har et stort ønske om, at relevante forskningsresultater nyttiggøres og bidrager til erhvervs- og samfundsudviklingen. Viden- og teknologioverførsel fra forskning til erhvervsliv er derfor et højt prioriteret område, og Aarhus Universitet har som del af sin strategi besluttet, at omfanget af teknologioverførsel og forskningsbaseret innovation mellem universitetet og erhvervslivet skal forøges.

Det er formålet med denne guide at give potentielle og eksisterende samarbejdspartnere et let, hurtigt og overordnet indblik i mulighederne og principperne for forskningssamarbejder med Aarhus Universitet. Den henvender sig således især til private virksomheder, fonde og offentlige myndigheder, men vil også i et vist omfang kunne fungere som intern vejledning af universitets forskere.

Guiden vil først og fremmest give et oprids af de to typer forskningssamarbejder, Aarhus Universitet kan deltage i – henholdsvis samfinansieret forskning og rekvireret forskning. Guiden vil dernæst behandle enkelte emner og spørgsmål, som erfaringsmæssigt har vist sig særligt relevante for forskningssamarbejder. Denne guide er udarbejdet af AU Erhvervssamarbejde og Teknologioverførsel, og den findes online på: **au.dk/samarbejde/erhvervssamarbejde**

2. AFTALEINDGÅELSE

Aarhus Universitet er én juridisk person. Når universitetet indgår en aftale, er det derfor det samlede Aarhus Universitet, der bliver part i aftalen. Dette betyder, at samarbejdspartnere ikke kan indgå aftaler alene med en eller flere forskere, ligesom et institut eller et fakultet ikke kan forpligtes særskilt.

Tegningsberettiget for Aarhus Universitet er rektor. I langt de fleste tilfælde vil kompetencen til at forpligte Aarhus Universitet dog være delegeret fra rektor til institutlederne, og det er derfor hovedreglen, at en forskningsaftale med eksterne parter i sidste ende skal være godkendt og underskrevet af en institutleder.

Udfærdigelse og forhandling af kontrakter med eksterne samarbejdspartnere vil på Aarhus Universitets vegne oftest forestås af AU Erhvervssamarbejde og Teknologioverførsel (AU ET) der er Aarhus Universitets enhed for eksterne relationer og erhvervssamarbejder. AU ET påser, at alle aftaler overholder de særlige love og regler, som universitet er underlagt. Endvidere sørger AU ET for, at aftalerne altid underskrives af de rette personer.

Det er Aarhus Universitets mål, at der ved afslutning af forhandlingsfasen skal være skabt fuldstændig klarhed over de respektive parters forventninger til samarbejdet.

3. TO TYPER SAMARBEJDER

Overordnet set har eksterne samarbejdspartnere to indgangsvinkler til at samarbejde med Aarhus Universitet om forskning. Forskning kan nemlig udføres som led i aftaler om henholdsvis samfinansieret forskning eller rekvireret forskning. Rammerne for de to aftaletyper gennemgås nedenfor i afsnittene a og b.

Da Aarhus Universitet (AU) er underlagt særlige lovkrav, ligger vilkårene for de to typer samarbejder i vidt omfang fast. Forskellene mellem samarbejdstyperne er særligt at finde i de økonomiske rammer og adgangen til publicering. Nedenfor en oversigt fra Danske Universiteter over de to aftaletyper.

	SAMFINANSIERET FORSKNING	REKVIRERET FORSKNING /INDTÆGTSDÆKKET VIRKSOMHED
PROJEKTETS ART	AU's aktiviteter i projektet skal understøtte AU's hovedopgaver og skal som hovedregel understøtte forskning og publicering	Aktiviteterne skal være en udløber af AU's almindelige virksomhed og er derfor ikke centrale forskningsmæssige opgaver.
UNIVERSITETETS ØKONOMI	AU kan selv finansiere en del af projektet. På projektets budget skal der afsættes et bidrag til indirekte omkostninger (overhead). Statslige forskningsmidler opererer normalt med 44% i overhead af budgettet.	AU skal have dækket alle sine omkostninger og må ikke underminere konkurrence på området. Derfor budgetteres med et væsentligt større overhead end ved forskningssamarbejder.
OFFENTLIGGØRELSE	AU's resultater skal kunne offentliggøres.	AU's resultater kan holdes hemmelige.
RETTIGHEDER	AU's resultater tilhører AU. AU kan sælge eller licensere sine resultater til virksomheden på markedsvilkår.	Samarbejdspartneren kan få retten til AU's resultater.

A. SAMFINANSIERET FORSKNING

En aftale om samfinansieret forskning kan involvere to eller flere parter. Samfinansieret forskning er karakteriseret ved, at alle parter er medfinansierende, og alle således bidrager til projektet. En parts bidrag kan bestå i udførelse af forskning, ydelse af et økonomisk tilskud eller enhver kombination deraf. Som regel vil Aarhus Universitets bidrag bestå i udførelse af forskning, hvor en del af universitetets udgifter afholdes af universitetet selv.

Ved samfinansieret forskning har alle involverede parter rettigheder over projektets fælles resultat under hensyntagen til de respektive bidrag.

Aarhus Universitet kan udføre samfinansieret forskning, så længe den påtænkte forskning ligger inden for universitetets og det pågældende instituts sædvanlige aktiviteter, og så længe den har karakter af egentlig forskning. AU ET vil altid påse, at disse forudsætninger er overholdt.

For samfinansieret forskning, er det et ufravigeligt krav, at Aarhus Universitet skal kunne publicere resultaterne af forskningen. Denne pligt følger af Universitetsloven.

I sammenligning med rekvireret forskning vil samfinansieret forskning til gengæld som regel kræve et mindre økonomisk bidrag fra en samarbejdspartner, da den påkrævede dækningsgrad er lavere

B. REKVIRERET FORSKNING

En aftale om rekvireret forskning involverer som regel alene Aarhus Universitet og én ekstern samarbejdspartner.

Dette hænger sammen med, at rekvireret forskning er karakteriseret ved, at Aarhus Universitet udfører en forskningsydelse på markedsvilkår (såkaldt indtægtsdækket virksomhed). Priserne for Aarhus Universitets arbejde ligger fast men varierer fra institut til institut og afhænger af timepriserne for de involverede forskere.Ved rekvireret forskning kan universitetet efter nærmere aftale frasige sig retten til at publicere.

I sammenligning med samfinansieret forskning vil rekvireret forskning som regel kræve et større økonomisk bidrag fra samarbejdspartneren til dækning af universitetets direkte og indirekte omkostninger, da forskningsydelsen tilbydes på markedsvilkår. Til gengæld har samarbejdspartneren en højere grad af indflydelse på udførelsen af forskningen, ligesom samarbejdspartneren opnår en større kontrol over forskningens resultater.

4. FORTROLIGHED

I langt de fleste samarbejder vil det være nødvendigt for parterne at udveksle fortrolige oplysninger. Typisk vil det endda være en forudsætning for overhovedet at indgå en samarbejdsaftale om et konkret forskningsprojekt, at parterne allerede i forhandlingsfasen har afdækket muligheden og grundlaget for et samarbejde ved at udveksle fortrolig viden.

Det er vigtigt, at fortrolige oplysninger faktisk behandles fortroligt.

Dansk ret – særligt markedsførings- og forvaltningsloven – sikrer i sig selv, at en modtager af fortrolige oplysninger i visse tilfælde har pligt til at holde oplysningerne hemmeligt. Disse regler gælder også, selvom parterne ikke har indgået en særlig aftale om fortrolighed. Sædvanligvis indgår Aarhus Universitet dog udtrykkelige Non-Disclosure Agreements (NDA), når fortrolig information skal udveksles med universitetet som modtager eller afsender. En NDA har til formål at etablere et fortroligt miljø, hvor udveksling af oplysninger kan ske frit.

PYREX
ENGLAND
100 ml
75
50
APPROX
25

5. MATERIAL TRANSFER AGREEMENTS

Hvor et samarbejde mellem Aarhus Universitet og en ekstern partner omfatter overførsel af fysisk materiale, vil parterne indgå en MTA (Material Transfer Agreement). Dette kommer oftest på tale, hvor en part som led i forskningen skal anvende biologisk materiale, cellelinjer, kemiske stoffer eller lignede, der tilhører den anden part. Formålet med en MTA er, at skabe fuldstændig klarhed over parternes rettigheder og forpligtelser i forbindelse med overdragelsen.

6. PUBLICERING

Det følger udtrykkeligt af Universitetsloven, at ethvert dansk universitet er forpligtet til at "udbrede kendskab til videnskabens metoder og resultater". Som udgangspunkt ønsker Aarhus Universitet som forskningsinstitution derfor at offentliggøre mest mulig ny viden.

Omvendt ønsker private virksomheder ofte kun i mere begrænset omfang at offentliggøre ny viden. Hensynet er som regel at bevare kontrol over oplysningerne. Det er klart, at dette ønske i noget omfang står i kontrast til universitetets ønske om at publicere. Det er ligeledes klart, at der vil være tilfælde, hvor en privat virksomhed vil ønske at offentliggøre forskningsresultater og udbrede dem mest muligt.

Adgangen for Aarhus Universitet og samarbejdspartneren til at offentliggøre resultater fra et fælles forskningsprojekt vil altid bero på den konkrete samarbejdsaftale. Aftalen vil dog altid være indgået efter følgende principper:

- Ved forskningssamarbejder, hvor universitetet er medfinansierende, er universitetet forpligtet til at kunne publicere resultaterne.

- Ved rekvireret forskning/indtægtsdækket virksomhed kan universitetet frasige sig retten til at publicere.

Aarhus Universitet kan altid acceptere en forpligtelse til at udskyde publicering i op til 3 måneder. Det sikrer, at en samarbejdspartner altid har tid til at imødegå en forestående publicering af hensyn til rettighedsbeskyttelse.

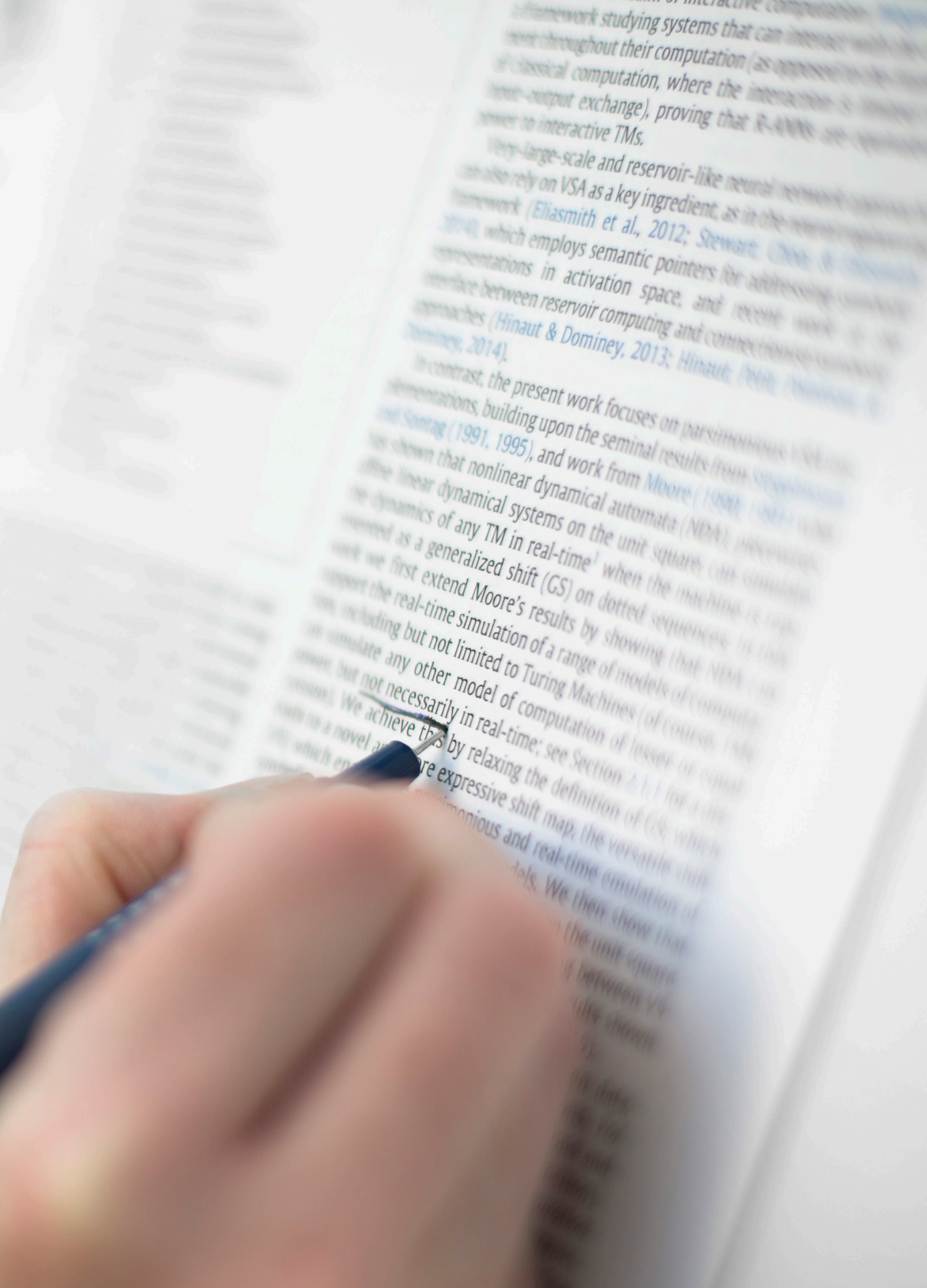

7. OPFINDELSER, PATENTER OG LICENSAFTALER

Forskningssamarbejder kan resultere i, at ny viden opstår, som har karakter af en opfindelse. Det er sædvanligt, at den private virksomhed tildeles en forrang til at forhandle om licens. I visse tilfælde vil licensvilkårene være fastsat allerede i samarbejdsaftalen.

Begår Aarhus Universitets forskere en opfindelse, vil universitetet ofte søge at kommercialisere den. Det indebærer først og fremmest, at opfindelsen skal patentbeskyttes.

Dernæst indebærer det, at opfindelsen skal udnyttes – f.eks. gennem en licens til en ekstern part.

En licensaftale med en ekstern part kan være på eksklusive eller ikke-eksklusive vilkår, og i fraværet af en regulerende aftale vil den altid blive forhandlet på markedsvilkår. Rettigheder over opfindelser i forskningssamarbejder vil oftest være reguleret allerede i samarbejdsaftalen.

Som særligt hensyn i licensaftaler sikre Aarhus Universitet altid, at licensaftalen ikke blokerer forskernes videre arbejde. En aftale må således ikke hindre forskernes adgang til at fortsætte forskningen inden for samme område.

8. BRUG AF FORSKNINGS-RESULTATERNE

Det vil altid være fastlagt i den konkrete aftale mellem Aarhus Universitet og den eksterne samarbejdspartner, hvilken brug parterne kan gøre af produktet af samarbejdet (forskningsresultaterne). Den konkrete aftales vilkår vil afspejle typen af samarbejde – samfinansieret henholdsvis rekvireret forskning – og parternes respektive bidrag.

Uanset karakteren af samarbejdet vil Aarhus Universitet altid sikre, at aftalen er udformet, så samarbejdspartneren kan gøre tilstrækkelig brug af forskningens resultater til at opfylde formålet med forskningen for samarbejdspartneren. Det er åbenbart, at det er en forudsætning for, at private samarbejdspartnere fortsat vil samarbejde med Aarhus Universitet om forskning er at resultaterne også kan bringes i praktisk anvendelse af samarbejdspartneren.

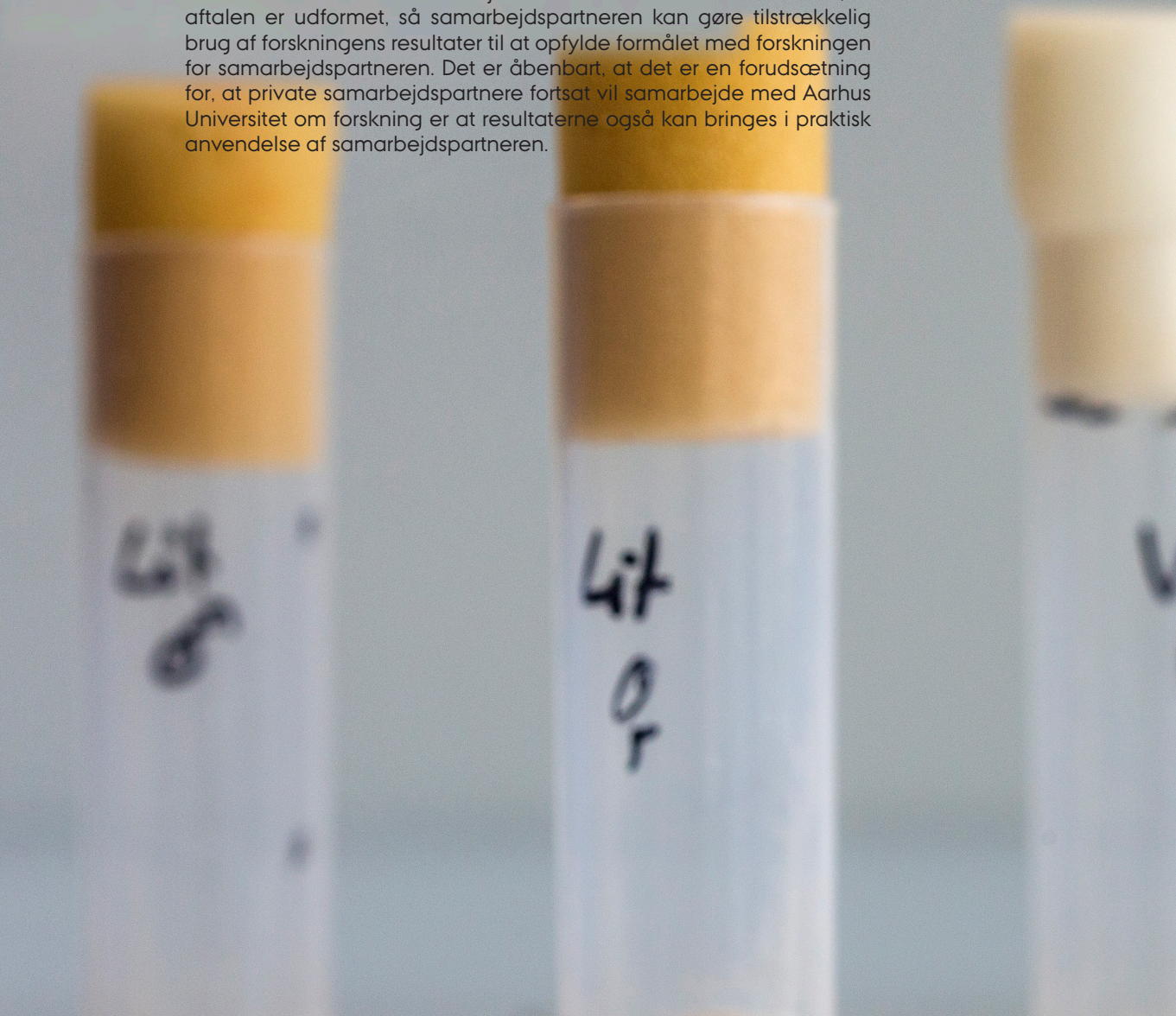

Kender du allerede den forskergruppe eller det institut, der kan samarbejde om projektet, er du også velkommen til at tage kontakt direkte til forskerne eller instituttet, der selv vil sørge for at kontakte AU ET.

Jo tidligere i forhandlingsprocessen AU ET kontaktes, desto bedre service kan kontoret yde med henblik på at udarbejde en afbalanceret aftale.

Vil du vide mere om mulighederne for at samarbejde med Aarhus Universitet, er du velkommen til at kontakte AU Erhvervssamarbejde og Teknologioverførsel, der vil hjælpe dig videre:

Erhvervssamarbejde &
Teknologioverførsel (AU ET)
Katrinebjergvej 107
8200 Aarhus N
Tlf: 8715 3205
E-mail: tto@au.dk

Denne guide findes online på
au.dk/samarbejde/erhvervssamarbejde